

Öknaskolans årliga plan för likabehandling

Lå 2017/2018

Reviderad 2017-11-27

Innehållsförteckning

1. Öknaskolans vision och mål, sida 3
2. Giltighetsperiod och ansvariga, sida 3
3. Likabehandlingsplanens syfte, sida 4
4. Tillvägagångssätt, sida 4
5. Definitioner i arbetet med likabehandling, sida 4
6. Ansvar och handlingsplikt, sida 5
7. Att främja och förebygga, sida 6
8. Kartläggning och analys av trygghetsarbetet, sida 7
9. Analys och åtgärder, sida 9
10. Åtgärder att påbörja och genomföra under 2017/2018, sida 10
11. Akuta åtgärder, uppföljning och dokumentation, sida 11
12. Uppföljning, utvärdering och revidering, sida 11

1. Öknaskolans vision och mål

Vision

Alla människor är lika mycket värda och ska mötas med samma respekt. Arbetet mot alla former av kränkande behandling och diskriminering ska ständigt vara aktuell. Våra ungdomar behöver tydliga vuxna som förebild. Skolan och hemmet ska samarbeta och klart ta avstånd från alla former av kränkande behandling då ett bra samarbete med gemensam front får en positiv inverkan på våra ungdomar.

Detta mynnar ut i en vision om att:

- Ingen utsätts för mobbning, sexuella trakasserier eller någon annan form av kränkande behandling.
- Det råder ett lugnt, tryggt klimat, en god stämning och att vi alla visar varandra ömsesidig respekt på Öknaskolan och inom Sörmlands Naturbruk.
- Alla verksamma inom Sörmlands Naturbruk ska arbeta för att planen för likabehandling efterlevs.
- Alla elever, föräldrar och personal ska känna till denna plan för likabehandling.
- Alla elever och personal ska veta vem de ska vända sig till när de själva eller någon annan behöver hjälp.
- Eleverna ska känna sig delaktiga i skolans verksamhet.
- Värdegrunden ska vara väl förankrad hos personalen.

Dessa punkter svarar väl mot förvaltningens generella värdegrundsprioriteringar – Respekt, Engagemang, Ansvar och Göra skillnad.

Mål 17/18

- Vi prioriterar värdegrundsarbete på skolan.
- Vi arbetar för att stärka Vi-känslan på skolan.
- All personal reagerar och agerar när elever blir utsatta för kränkningar, mobbning, hot eller våld i skolan.
- Alla elever och all personal ska veta att kränkningar mm ska anmälas och hur tillvägagångssättet är.
- Personal och elever behandlar varandra likvärdigt och med respekt.
- Att skolans värdegrund samt likabehandlingsplanen är väl känd för alla elever och all personal.

2. Giltighetsperiod och ansvariga

Öknaskolans plan för likabehandling är giltig från 2017-08-01 till 2018-07-31.

Ansvariga för planen är:

• Tf rektor

Kirsi Östberg

• Elevhälsan

Jessica Pettersson, kurator

Ulrica Backman, socialsamordnare
Karin Husa, speciallärare
Anette Thunberg, skolsköterska

3. Likabehandlingsplanens syfte

Rätten till likabehandling är en grundläggande mänsklig rättighet. Alla elever i skolan ska ha samma rättigheter oavsett kön, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, ålder, könsöverskridande identitet eller funktionshinder. Alla elever ska också ha rätt att vistas i skolan utan att utsättas för någon form av kränkande behandling.

Öknaskolan arbetar aktivt förebyggande och främjande mot diskriminering och kränkningar, alla ska behandlas lika. I vår plan för likabehandling beskriver och tydliggör vi vårt arbete kring detta.

4. Tillvägagångssätt

Likabehandlingsplanen för läsåret 2017/2018 har tagits fram av Öknaskolans tf rektor tillsammans med Elevhälsan. De har utvärderat fjolårets plan för likabehandling, utvecklat dokumentet och utarbetat nya mål att arbeta med under det här läsåret.

Detta har bl a gjorts genom utbildningen ”Motverka rasism och främlingsfientlighet i skola och förskola”, en uppdragsutbildning av Skolverket.

5. Definitioner i arbetet med likabehandling

Definitionerna här är hämtade från Landstinget Sörmlands dokument *Trakasserier och kränkande särbehandling – övergripande rutiner*.

Kränkande särbehandling är återkommande klandervärda eller negativt präglade handlingar som riktas mot enskilda elever på ett personligt kränkande sätt och kan leda till att eleven ställs utanför skolans gemenskap. Exempel är förtal, utfrysning, medvetna förolämpningar och mobbing.

Mobbningen skiljer sig från andra konflikter genom att mobbaren sätter sig över den utsatte och därigenom utövar sin makt över den andre. För att definieras som mobbing ska de negativa handlingarna upprepas över tid och inte förväxlas med tillfälliga meningsmotsättningar och samarbetsproblem i allmänhet.

Det gemensamma för trakasserier och kränkande särbehandling är att det innebär att en person förolämpas, hotas, kränks eller blir illa behandlad. Trakasserier, till

skillnad från den kränkande särbehandlingen, kan begränsa sig till en enstaka händelse.

Trakasserier är ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av de i lag skyddade diskrimineringsgrunderna;

- Kön
- Könsoverskridande identitet eller uttryck
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Ålder

Trakasserier kan bland annat bestå i att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel ”kvinnliga”, ”homosexuella” eller ”etniska” egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad vid skällsord eller personangrepp. Det kan även vara fråga om osynliggörande eller undanhållande av information som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier kan handla om beröringar, tafsningar, förslag, skämt, jargong, bilder eller filmer som är sexuellt anspelade och upplevs nedvärderande.

Trakasserier är ett beteende som är ovälkommet. Vad som är ovälkommet kan variera från person till person. Samma beteende kan utgöra trakasserier av en person medan en annan person inte alls behöver bli illa berörd.

6. Ansvar och handlingsplikt

Handlingsplikt:

Om en anställd på skolan får reda på att en elev känner sig kränkt eller mobbad har den anställda så kallad handlingsplikt. Handlingsplikt innebär att varje anställd som arbetar på skolan oavsett befattning har skyldighet att reagera, agera och anmäla kränkning/mobbning till rektor.

Befogade tillsägelser innebär att skolans personal ibland måste tillrättavisa en elev för att skapa en god miljö för hela klassen. En befogad tillrättavisning är inte en kränkning i lagens mening, även om eleven i fråga kan uppleva den som kränkande.

Enligt diskrimineringslagen har skolan skyldighet att se till att ingen elev kränks eller diskrimineras i skolan. Om och när vi på Öknaskolan får kännedom om att en elev känner sig utsatt på något sätt, måste vi reagera och agera.

Diskrimineringslagen kräver att skolan omedelbart utreder och vidtar alla åtgärder

som rimligen kan krävas för att förhindra fortsatta kränkningar. Vi ska också förebygga att det inte upprepas. Detta gäller all personal inom Sörmlands Naturbruk.

Lagstiftningen är tydlig med att om en elev känner sig utsatt för kränkningar, spelar det ingen roll om det hänt en eller flera gånger. Enskilda kränkningar måste tas på lika stort allvar, utredas och förhindras.

Viktigt!

Det är alltid den elev som blivit utsatt som avgör vad som är kränkande för just honom eller henne.

Att inte bli tagen på allvar innebär ytterligare en kränkning för eleven!

7. Att främja och förebygga

Det främjande och förebyggande arbetet skall vara en naturlig del av det vardagliga arbetet, riktas mot alla och bedrivs utan förekommen anledning. Syftet är att förstärka respekten för allas lika värde.

På Öknaskolan genomförs det främjande insatser i form av introduktionsdagar för elever i början av varje läsår. Målsättningen är att öka gemenskapen och Vi-känslan över gränserna mellan inriktningar och årskurser samt att lära känna skolmiljön och personalen.

För vårdnadshavare har vi föräldramöten och Skolans dag där målet är att öka vårdnadshavarnas insyn i och delaktighet i skolan.

Öknaskolan har Timme till förfogande (ttf) på schemat för att ge utrymme till värdegrundarbete. Syftet med ttf är att stärka trivsel, trygghet, studieresultat samt underlätta informationsflödet.

Öknaskolan har Elevråd och Skyddsråd där eleverna är delaktiga i skolans verksamhet. Elevrådet är elevernas ”egen” mötesarena där frågor, idéer och synpunkter på utbildningen kan tas upp för att sedan föras vidare till skolledningen.

Skyddsrådet arbetar med den psykosociala och fysiska arbetsmiljön. Elevernas aktiva deltagande i dessa råd uppmuntras och är viktig på Öknaskolan.

Elevhälsan har utökad resurs och utökat uppdrag att arbeta mera förebyggande t.ex. genom att genomföra värdegrundssamtal i klasserna, stärka relationer mellan elever och personal samt uppmärksamma trivsselfrågor genom olika aktiviteter.

Elevrådgivarna har i uppdrag att aktivt arbeta med värdegrundsfrågor under lektionstid för att förankra planen för likabehandling.

8. Kartläggning och analys av trygghetsarbetet

För att kartlägga den psykosociala arbetsmiljön för eleverna på skolan, använder vi främst den trivselenkät som Elevhälsan gör i början av höstterminen. Nytt för detta läsår är att enkäten gjordes även för internatets del för att få en bra bild över många elevers trivsel kopplat till deras skoltid.

Folkhälsoenheten inom Landstinget Sörmland gör en enkät Liv och Hälsa – Ung vartannat år. Eftersom enkäten gjordes i våras, används den som underlag i revidering av denna likabehandlingsplan.

På vårterminen kommer trivselenkäten att göras igen för att följa upp och stämma av elevernas trivsel och trygghet samt för att kunna planera för personalens kompetensutveckling mm inför kommande läsår.

Trivselenkäten besvarades av 34 slumpvis valda elever i september. Elevhälsan har delat ut och samlat in enkäterna dels på lektionstid i klassrum och dels i allmänna utrymmen på skolan.

Nedan följer frågorna och resultatet:

1. Upplever du eller har du upplevt någon form av diskriminering och/eller kränkningar på skolan av andra elever? I så fall ge exempel.

Det är 10 elever har svarat JA – exempel på svar: ”kvinnliga diskrimineringar som hora, kärring osv”. ”lite mobbing för utseende samt om det är någon som stinker”.

Det är 16 elever har svarat NEJ – exempel på svar: ”nej bara lekmobbing som alla är med på”.

Det är 8 elever har inte svarat på frågan.

2. Upplever du eller har du upplevt någon form av diskriminering och/eller kränkningar på skolan av skolans personal? I så fall ge exempel.

Det är 5 elever som svarat JA – exempel på svar: ”har blivit kallad mörka XX för att skilja mig från andra med samma namn”.

Det är 21 elever som svarat NEJ – exempel på svar: ”nej inte vad jag märkt”.

Det är 8 elever som inte svarat på frågan.

3. Upplever du att det förekommer mobbning på skolan? I så fall ge exempel.

Det är 9 elever som svarat JA – exempel på svar: ”lite”, ”ja ökennamn blir folk kallade, namn som den som blir kallad känner sig obekvämt med”.

Det är 17 elever som svarat NEJ – exempel på svar: ”nej inte vad jag märkt”.

Det är 8 elever som inte svarat på frågan.

4. Upplever du att det förekommer några sexuella trakasserier på skolan? I så fall på vilket/vilka sätt?

Det är 6 elever som svarat JA – exempel på svar: ”ja många killar som går Jakt har en underlig kvinnoosyn och ser de som sexdockor”, ”ja har inte själv varit med om det men en jag känner var med om att en lärare tog henne på rumpan”.

Det är 20 elever som svarat NEJ – exempel på svar: ”nej har inte upplevt eller hört något om det, lite stöj klasskamrater emellan som de är med på”.

Det är 8 elever som inte svarat på frågan.

5. Upplever du att killar och tjejer behandlas jämlika på skolan? Ge gärna exempel.

Det är 22 elever som svarat JA – exempel på svar: ”personal och elever behandlas jämlikt av lärare”, ”jag antar det”.

Det är 9 elever som svarat NEJ – exempel på svar: ”det är typ machokulturen som dominerar”, ”nej inte eleverna, känns som att tjejerna får mildare straff än killarna”.

Det är 3 elever som inte svarat på frågan.

6. Upplever du att det förekommer främlingsfientlighet i någon/några former på skolan? I så fall på vilket/vilka sätt?

Det är 13 elever som svarat JA – exempel på svar: ”kanske kommenteras”, ”ja speciellt vid rökrutan rasistprat i viss mån, på lektionerna och rasterna inte lika utbreddt men samma prat där utan lärare i rummet”.

Det är 14 elever som svarat NEJ – inga kommentarer.

Det är 7 elever som inte svarat på frågan.

7. Upplever du eller har du upplevt någon form av diskriminering och/eller kränkningar via sociala medier mellan elever på skolan (t ex FB, Instagram)? I så fall på vilket sätt? Ge gärna exempel.

Det är 15 elever som svarat JA – exempel på svar: ”till mentor och Elevhälsan”, ”jag skulle kontakta en vuxen på skolan”.

Det är 4 elever som svarat NEJ – exempel på svar: ”nej inte riktigt jag tar saken i egna händer”.

Det är 15 elever som inte svarat på frågan.

Liv och Hälsa – Ung visar att 89 % av eleverna på Öknaskolan trivs bra i skolan. Noterbart är att killarna trivs något bättre än tjejerna (96 % respektive 85 %).

95 % av eleverna upplever att de får vara med och bestämma på skolan.

Det som framkommer som ett mycket viktigt förbättringsområde är att 56 % av eleverna tycker att det är en bra stämning på skolan. Även här är det en stor skillnad mellan könen (77 % respektive 38 %).

Även studieron på lektionerna är ett viktigt förbättringsområde då det endast är 36 % av eleverna som anser att studiero finns.

De förbättringsområden vi ser på Öknaskolan finns med liknande resultat på samtliga gymnasieskolor som deltagit i enkäten. Det är således inga Ökna-specifika frågeställningar, men nog så viktiga att arbeta med.

9. Analys och åtgärder

Utifrån enkätresultaten, lärarnas utvärderingar samt Liv och Hälsa – Ung ser vi att elever och personal upplever tillvaron på skolan som huvudsakligen trygg.

Värdegrundsarbetet är ett av Öknaskolans övergripande mål. Diskussionen om värdegrunds- och likabehandlingsfrågorna står därför högt på arbetslagens dagordningar. Skolan arbetar aktivt gällande trygghet och trivsel i klasserna och på skolan. Metoden har varit värderingsövningar, riktat arbete för att förbättra närvaron, studieteknik, värdegrundsinriktade TTF-lektioner, uppstart av elevhälsans treårsplanering av elevhälsofrämjande arbete samt aktivt arbete med Skyddsråd och Elevråd.

Elevhälsan och all personal har arbetat mot kränkningar, både att uppmärksamma dem, förebygga dem och skapat nya rutiner för hur personal och elever anmäler, hanterar och agerar när kränkning har skett.

Vi ser att det arbetet är framgångsrikt genom de enkätresultat som presenterats samt elevers spontana uttalanden.

Utvecklingssamtalen är viktiga för att våra elever skall få en bra start och fortsatta gymnasiestudier. De ger också en god möjlighet att bygga viktiga relationer med eleverna och deras vårdnadshavare. Vi fortsätter att arbeta med rutiner och förankra det elevstödande arbetet hos arbetslagen. För att öka närvaron i skolan följer vi vår handlingsplan för ökad närvaro och har ett ständigt pågående samarbete med skolans internat. Arbetet med ökad närvaro fortsätter under kommande läsår.

10. Åtgärder att påbörja och genomföra under 2017/2018

Öknaskolans personal och elever ska under den aktuella perioden arbeta med, och genomföra, de mål som vi beskriver här.

Mål: All personal och alla elever behandlar varandra likvärdigt och med respekt samt arbetar aktivt för bättre studiero på lektionerna.

Målet uppnår vi genom att:

- Arbeta aktivt för att förankra skolans värdegrund och att arbetslagen för kontinuerliga diskussioner där man ifrågasätter, reflekterar och synliggör de normer och värderingar som lärare förmedlar i sitt arbete.
- Arbeta aktivt för att förankra skolans likabehandlingsplan hos elever och all personal.
- Varje klass och elev får tid att lära känna sina lärare och elevrådgivare, och för diskussioner om hur man ska vara mot varandra.
- Alla klasser är delaktiga i att ta fram ordningsregler samt trivselregler för sin klass.

Mål: Likabehandlingsplanen är känd av all personal och alla elever.

Målet uppnår vi genom att:

- Nya medarbetare får information om likabehandlingsplanen i sina arbetslag.
- Elevrådgivare informerar alla elever i årskurs 1 om likabehandlingsplanen. Efter det ska skolans likabehandlingsplan vara ett återkommande inslag i alla årskurser.
- Likabehandlingsplanen är en återkommande diskussionspunkt vid personalmöten och arbetslagsmöten.

Mål: All personal reagerar och agerar då elever blir utsatta för kränkningar eller våld i skolan.

Målet uppnår vi genom att:

- Arbetslagen diskuterar regelbundet handlingsplikten och vad den konkret innebär för var och en i personalen.

- All personal uppmärksammar och reagerar mot alla former av kränkningar, t.ex. nedsättande kommentarer, attityder och fördomar.
- All personal följer rutinen för anmälan om kränkningar då situationer uppstår.

Mål: Vi arbetar för att öka vi-känslan på skolan.

Målet uppnår vi genom att:

- Planera och genomföra programöverskridande aktiviteter.
- Öka elevers närvaro på skolan.
- Ambassadörsarbete för eleverna där de deltar i skolans aktiviteter mot allmänheten t ex mässor.
- Skolan engagerar eleverna som får delta vid skolans Öppet Hus 3 gånger per år, studiebesök för intresserade ev. blivande elever, externa företag och organisationer, julmarknad m.m.

11. Akuta åtgärder, uppföljning och dokumentation

Lärare och all annan personal på skolan, är skyldiga att anmäla till rektor om en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Detta enligt skollagen 6 kap 10 §. Rektor är sin tur då skyldig att föra informationen vidare till huvudmannen.

Följande rutin gäller på Öknaskolan när en elev anser sig utsatt för kränkande behandling och/eller trakasserier:

- Rektor och/eller Elevhälsan informeras omgående.
- Rektor fyller i blanketten *Anmälan kränkande behandling* och lämnar information vidare till huvudman.
- Rektor informerar vårdnadshavare om eleven är under 18 år.
- Rektor har samtal med berörda elever och fyller i blanketten *Utredning kränkande behandling*. Blanketten ligger till grund för vidare ärendehandläggning.
- I utredning, åtgärder och uppföljning tar rektor hjälp av ytterligare kompetens så som tex Elevhälsan.

För vidare information se rutin för *Anmälan kränkande behandling*.

12. Uppföljning, utvärdering och revidering

Arbetslagen arbetar under året med planen för likabehandling. Vid läsårsstart informerar elevrådgivarna de nya eleverna i årskurs 1 om planen. Elevrådgivarna för årskurs 2 och 3 går även de igenom planen för likabehandling på ttf.

Fortsatt under läsåret ska innehållet i planen för likabehandling genomsyra hela skolans verksamhet.

Utvärdering av läsårets plan för likabehandling görs av rektorn tillsammans med Elevhälsan. Utvärderingen och trivselenkäten används som underlag vid revidering av planen för likabehandling.